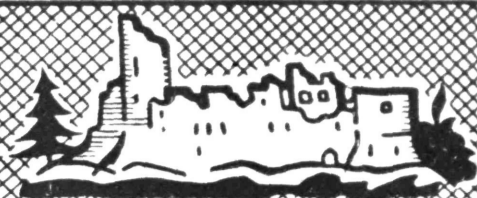

SAMOBORSKE

Br. 23

God. IV.

Samobor, 29. studenoga 1955.

List izlazi svakog 1. i 15. u mjesecu. — Cijena pojedini-
nom broju 10 Din. — Tromjesečna pretplata 60 Din.,
polugodišnja 120 Din. — Tekući račun kod filijale Na-
rodne banke u Samoboru broj 415-T-88. — Glavni i
odgovorni urednik Stanko Vugrinec, Starogradska 15.
Tiskara „Prosvjeta“ Samobor.

NOVINE

SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA OPĆINE SAMOBOR

Rodendan naše Republike

Prije dvanaest godina, iz općenarodne, socijalističke revolucije, u Oslobodilačkom ratu, u plamenim borbama i mukama naroda rodila se naša Republika. Revolucija je buknila 1941. godine u formi nacionalno-oslobodilačkog ustanka i ubrzo poprimila široki narodni, antifašistički, antiimperijalistički i demokratski karakter. Stara država bila je raskomadana i podijeljena kao plijen među fašističkim osvajačima. Stari državni aparat bio je razbijen ili se stavio u službu okupatora.

ljubivi narodi Jugoslavije spoznali, da je kroz odluke AVNOJ-a omogućeno, da se buduća zajednica naših naroda zasniva na principu ravnopravnosti, da se ne dozvoli povratak monarhije, da se ukine stari državni sistem, da se stvore centralni organi narodne vlasti i t. d. i pokopa stari truli poredak. I upravo to saznanje, vjera i uvjerenje, da će se na ruševinama staroga društva izgraditi novi život, davalo je nevideni heroizam trudbenicima naše zemlje u svenarodnoj borbi protiv okupatora za slobodu

Reakcionarna buržoazija u obrani svojih klasnih interesa vezala se u savez s fašističkim okupatorima. Buržoaske stranke i političari, zbog svoje ranije antinarodne politike i zbog suradnje s okupatorima kompromitirala se u očima naroda, koji se latio oružja za svoju slobodu. S Komunističkom partijom i njenim prekaljenim vodstvom, koje je u dugogodišnjoj borbi postiglo visoko ideološko i organizatorsko znanje. pošla je radnička klasa i drugi rodoljubi naše zemlje 1941. godine na oružani ustanak protiv imperijalističkog okupatora i njegovih pomagača.

Kroz uspješnu Narodno oslobodilačku borbu stvoreni su uvjeti, da se na II. historijskom zasjedanju AVNOJ-a u Jajcu 29. studenoga 1943. udare temelji našem novom društvenom uređenju. Već tada su slobodo-

za bratstvo i jedinstvo, za ožitvorenje historijskih odluka II. zasjedanja AVNOJ-a.

Ova godišnjica čitav naš narod ispunjava gordošću na postignute uspjehe u našem razvoju i izgradnji. Sjajni rezultati, koje smo postigli u tih deset godina, nastavak su slavnih godina naše Narodno oslobodilačke borbe. I ne samo da smo postigli sjajne rezultate u izgradnji kod nas, već smo našom revolucijom i socijalističkom izgradnjom dali historijski značajan prilog progresivnoj misli u svijetu, međunarodnom radn. pokretu i borbi ugnjetavanih naroda, odužujući se tako historiji.

Živjela naša socijalistička domovina FNRJ!

Živio drug Tito, inicijator svih pobjeda naših naroda!

10 GODINA

Bilanca jednog decenija je bogata i plodna. Samobor se iz malog obrtničko-purgerskog mjesta podigao u najrazvijeniju općinu kotara Zagreb. Napredak kakav nije imao u svojoj historiji. Stvoreni su novi društveni odnosi i ljudi su postali zreliji. A svijest ljudi je temelj napretka i na njoj se bazira socijalizam.

Samoborska općina zaprema 280 km² s više od 33.000 stanovnika. Mjesni uredi nalaze se u Bregani, Galgovu, Sv. Nedjelji i Budinjaku. Od ukupnog broja stanovnika u industriji je zaposleno 3.000 ljudi ili 17% aktivnog stanovništva, u poljoprivredi 10.900 ili 63%, u zanatstvu 840 ili 4.8 posto, u trgovini i ugostiteljstvu 300 ili 1.8%, te ostale profesije 2.300 ili 13.4%, što znači da je 17.300 aktivnog stanovništva u našoj općini.

PRIVREDNI RAZVOJ OPĆINE SAMOBOR

Industrija je osnova za razvoj svakoga kraja i možemo slobodno reći da bez industrije nema socijalizma. Samoborska industrija imade danas 14 proizvodnih jedinica i to: »Kristal«, tvornicu stakla, »Žumberak«, poduzeće za proizvodnju uglja i vapna, »Elektron«, tvornicu električnih uređaja i aparata, »Slobodu«, tvornicu čarapa, »Samoborku«, proizvodnju građevnog materijala, Samoborsku tvornicu četaka, »Borac«, tvornicu kože, »Trudbenik« tvornicu drvene galanterije i namještaja, »Serum zavod« u Kalinovici, »Chromos«, pogon tvornice boja, »Fotokemiku« pogon tvornice filmova, Obrtna poduzeća Samobor, »Građevni materijal«, pogon i »DIP« iz Novoselca pogon.

Porast radne snage u industriji općine Samobor prema 1939. godini iznosi 5 puta. Od predratnih malih poduzeća danas su nastale tvornice. To su Samoborska tvornica četaka, »Samoborka«, »Naprijed«, »Borac«, »Trudbenik«, »Serum zavod«. Neke su tvornice potpuno promijenile strojni park i preorijentirale proizvodnju.

Tablica kretanja radne snage:

Poduzeće	1939.	1955.
»Samoborka«	50	250
Sam. tvor. četaka	44	86
»Borac«	10	18
»Trudbenik«	53	180
»Serum zavod«	47	548
»Sloboda«	315	427

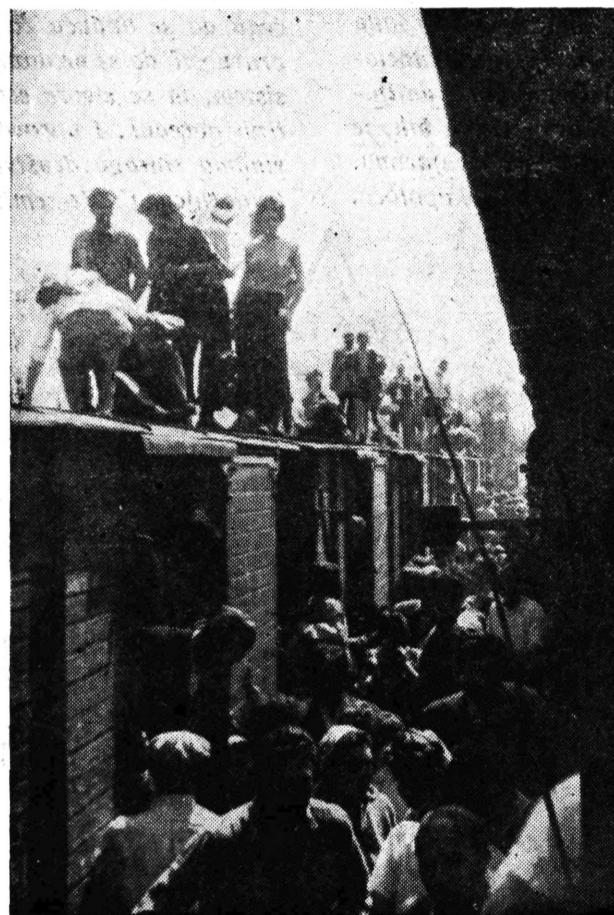
Kod današnjih većih poduzeća, kretanje radne snage je slijedeće:

Poduzeće	1950.	1955.
»Elektron«	65	151
»Kristal«	41	200
Obrtna poduzeća	18	89

Tvornica »Kristal« imala je 1950. god. sporedne proizvodnje 4.650 m², dok je 1954. imala glavne proizvodnje 95 tona. »Elektron« je imao 1950. 37 tona glavne proiz-

Dobrov. radne akcije pridonjele su ogromnu korist razvitku naše općine. Jedna od prvih narodnih akcija 1945. g.

Turizam. Samobor posjećuju praznicima ti- suće turista, tako da mnogo puta nedostaju putnički vagoni »Samoborca«

vodnje, a 1954. 324 tona. Serum zavod iz Kalinovice imao je 1939. god. glavnu proizvodnju 2 tona i 1.803 tona sporedne proizvodnje, dok je 1954. god. imao 106 tona glavne proizvodnje i 1.640 tona sporedne proizvodnje. Ciglane su 1939. god. izradile 2.700.000 kom. opeke i crijepa, a 1954. god. 4.479.000 komada.

Za proširenje i izgradnju tvorničkih objekata (bez tvornice u Bregani) utrošeno je 561,447.000 dinara ili 24.42% sredstava.

Turizam u privrednom razvoju naše općine dobiva sve istaknutije mjesto, ali mu se još uvijek ne posvećuje potrebna pažnja. Samo od turizma planirana je u društvenom planu za 1955. god. nacionalna dobit u našoj općini 14,687.000 dinara. Za unapređenje turizma u zadnjih 10 godina utrošena je svota od 12,406.000 dinara ili 0.53% sredstava.

U poljoprivredu se ulažu sve veća sredstva. Moderna agrotehnička sredstva i upotreba strojeva mnogo će utjecati na razvoj poljoprivrede u našem kraju, što dođe otežavaju sitna gazdinstva. Danas imade u općini Samobor 5.757 seljačkih gospodarstva od kojih 816 imadu samo do 0.5 ha, dok 3.037 seljačkih posjeda imadu svega od 0.5 do 3 ha.

Izvod iz društvenog plana za 1955. god. o društvenom i nacionalnom dohotku za poljoprivredni sektor proizvodnje je slijedeći:

(u 000 din)	1954.	1955.
Bruto proizvod	79.488	107.378
Nacion. dohodak	29.944	40.932

U zanatstvu prevladuje privatni sektor. Samoborska općina imade 330 različitih zanatskih radionica, dok u državnom i zadržnom sektoru imade 16 zanatskih radionica. Privatni sektor imade 700 zanatlija.

Trgovina je imala promet u 1954. god. 724,000.000 dinara, dok je šumarstvo koje je veoma važno za našu općinu imalo nacionalni dohodak u 1954. god. 19,483.000 din.

USPJEŠNO SU RIJEŠENI MNOGI KOMUNALNI PROBLEMI

Unatoč akutnoj stambenoj situaciji u Samoboru je od svih sredstava najviše utrošeno baš na stambenu izgradnju, i to 1.174,752.470 dinara od ukupno 2.500,000.000 dinara utrošenih u zadnjih 10 godina.

Za izgradnju stambenog naselja u Bregani utrošeno je 926,421.426 dinara dok su ostale tvornice za izgradnju stanova utrošile 137,667.000 dinara. Privatnici su za podizanje stanova utrošili 110,227.000 dinara, a za podizanje stanova općenarodne imovine utrošeno je 4,437.044 dinara.

Tablica ostalih komunalnih troškova

		dinara
Regulacija Save	198,950.000	
Elektrifikacija	97,601.193	„
Održavanje putova	73,884.142	„
Željezničke pruge	59,500.000	„
Vodoopskrba	5,799.000	„
Ostala komunal. izgrad.	12,000.000	„

U daljem periodu, komunalnim problemima općine treba dati prvenstvo. Osobito stambenoj izgradnji, za koju bi trebalo oko 2.000,000.000 dinara da se riješi.

PROSVJETA ŠIROKIM SLOJEVIMA NARODA

Prosvjeta i kultura postale su pristupačne najširim slojevima naroda. Na području Samoborske općine imali smo koncem 1954. god. 23 narodne škole i jednu osmogodišnju školu, te školu učenika u privredi, Automehaničku školu, Specijalni zavod u Luğu i Dječji vrtić u Samoboru. Osim toga Prosvjetna ustanova »Narodni dom« u Samoboru počela je organiziranjem tečajeva stran. jezika i drugih tečajeva. Za izgradnju škola i prosvjetu utrošeno je u 10 godina 124,031.680 dinara.

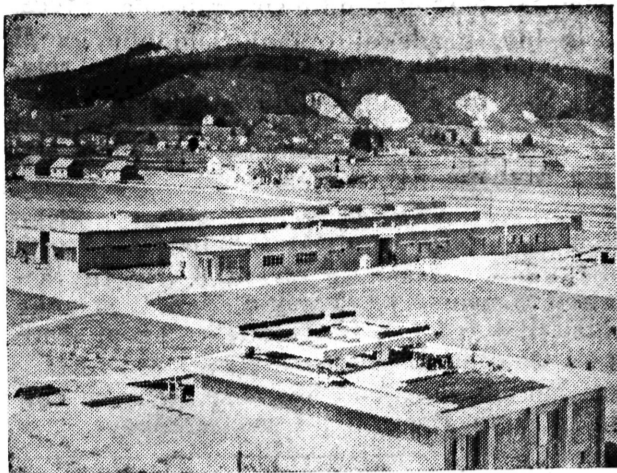
U Samoboru je započela izgradnja moderne gimnazije u Sudskom parku. Dosađa je za izgradnju gimnazije utrošeno oko 17,000.000 dinara. U selima organiziran je niz analfabetskih, zdravstvenih, prosvjetnih i drugih tečajeva.

Kulturno-umjetnička i kazališna društva izvela su na području općine nekoliko stotina nastupa, a istakli su se ogranci Seljačke slože. Održano je desetak smotra i

Samoborska omladina sudjelovala je na radilištima širom Jugoslavije. Na Novom Bеоgradu 1949. god. I. Samoborska omladinska radna brigada bila je 9 puta udarna

1945. ~ 1955.

Industrija »Fotokemika« odjei za proizvodnju filma i rasplodna stanica sa okolinom

Stambena izgradnja. Naselje »Fotokemike« s pogledom na Samobor

Samoborska tvornica stakla »Kristal« izvozi svoje proizvode u mnoge inozemne zemlje. Izložbeni prostor na Velesajmu

Dobra kvaliteta robe Tvornice kože »Borac« iz Samobora osvojila je 2 puta srebrnu medalju na »Sajmu kože i obuće« u Zagrebu

zborova. Društvene organizacije gaje pjesmu, folklor, ples, dramu i balet.

ZDRAVLJE JE NAJPRIJE

Cjelokupna društvena zaštita zdravlja organizirana je putem Doma narod. zdravlja u Samoboru i područnih ambulanta u Kalinovici, Rudama, Galgovu, te zdravstvenih stanica u Sv. Nedjelji i Bregani. 1945. na području općine Samobor radila su 2 javna liječnika dok ih danas imade 6. Unutar Doma narodnog zdravlja radi antituberkulozni dispanzer sa ambulantama predškolskom i školskom, te zubnom, rodilište, savjetovalište za trudnice, dvije opće ambulante, laboratorij, zubna ambulanta i apoteka. Dom je imao koncem prošle godine 43 zdravstvena i administrativna radnika.

U ČAST DANA REPUBLIKE

SVEČANA PROSLAVA DANA REPUBLIKE

Samobor je na svečan i dostojan način proslavio Dan Republike 25. XI. u Narodnom domu. Pred dupkom punom kino dvoranom izveden je bogat program, za koji se mora priznati, da je lijepo primljen od prisutne publike, koja smatra, da je to jedan od najboljih programa ove vrste izvedenih u ovako svečanim zgodama.

U izvedbi programa učestvovali su učenici Narodne osmogodišnje škole, članovi DTO »Partizan« i podmladak gradske limene glazbe. — Referat o Danu Republike održao je drug Mirko Štengl. Prije referata glazba je intonirala državnu himnu.

Veliki i mali pjevački zbor pod ravnanjem Z. Prelčeca lijepo i skladno su izveli svoj program, a naročito se ugodno dojmilo ciklus pjesama i plesova iz svih naših narodnih republika na jeziku, kojim se ti bratski narodi služe. Članovi DTO »Partizan« lijepo su plesali kola, kompozicija druga Žunca. Program su uvježbali drugovi: prof. S. Vlahović i nastavnik Z. Prelčec, a mora se podvući, da su i ostali nastavnici svojim radom pridonijeli svoj dio ovako lijepoj i uspjeljoj akademiji. MB.

Vijesti

U TOKU NEKOLIKO DANA ODRŽANO 15 ZBOROVA BIRAČA

Od 13. do 20. XI. o. g. održani su uspješni zborovi birača u Klokočevcu, Bregani, Grdanjcima, Mirnovcu, Strmcu, Rakitju, Otruševcu, Otoku, Vrbovcu, Farkaševcu, Rudama, Manjoj Vasi, Smerovišću, Velikom Lipovcu, Budinjaku. — Još se imaju održati zborovi na daljnjih 10 mjesta. Na dnevnom su redu bili izbori odbornika za mjesne odbore, prijedlozi za procjenitelje, a negdje i izbori školskih odbora. Najveća diskusija se vodila o seoskim putovima, o unapređenju poljoprivrede i drugim važnim pitanjima.

IZLET NA LISICU

priređuje PD »Japetić« sa odlaskom u ponedjeljak, 28. XI. u 12.18 sati sa samoborskog kolodvora. Vođa puta Joža Zagoda.

Drugi izlet — jednodnevni na Sljeme u srijedu 30. XI. u 6.10 sati sa samoborskog kolodvora. Vođa puta Stjepan Cipek. Pojedinačni izleti po Samoborskom gorju prema dogovoru iz »Šoičeve kuće« — vođa puta Stanko Obranić.

Broj posjetilaca i izdanih recepata:

	1945.	1948.	1954.
Broj posjetilaca	23.000	30.000	80.000
Broj izdatih recep.	—	46.000	95.000

Godišnje se isplaćuje na području naše općine preko 55.000.000 dinara na ime dječjeg doplatka. U 1954. god. isplaćeno je je 30.000.000 dinara za mirovine i invalidnine. Stalna briga i pomoć nezbrinutim osobama, nezaposlenima i drugim osobama zauzima u našem lokalnom budžetu visoku poziciju.

NACIONALNI DOHODAK

Rezultat napora svih radnih ljudi u našoj općini je povećanje nacionalnog dohotka. Godine 1953. nacionalni dohodak bio je po osobi u Samoborskoj općini 29.333 dinara, dok 1955. dohodak iznosi 56.901 d'nar. To naglo povećanje nacionalnog dohotka uslovlilo je povećanje industrijskih kapaciteta i povećanje proizvodnje. MAG.

PRIMANJE U PIONIRSKU ORGANIZACIJU

U petak 25. studenoga održana je svečanost primanja u pionirsku organizaciju, kojom prilikom su naši mali pioniri polagali pionirsku zakletvu.

Svečanost je održana u dvorani »Narodnog doma«, a program su izvodili učenici Narodne osmogodišnje škole.

Nakon programa pioniri su u stroju prodefilirali do školske zgrade, gdje je bila mala zakuska, a odakle su se zadovoljno vratili svojim kućama.

Za ovu svečanost društvo »Naša djeca« poklonilo je pionirima iznos od 15.000 dinara za koji su kupljene pionirske marame.

Okolo organiziranja ove male proslave naročito su se založili nastavnici i učitelji Narodne osmogodišnje škole, te drug Marijan Galić, pionirski rukovodilac. M. G.

AKADEMIJA

Naši najmanji priredili su malu svečanost u čast Dana Republike. 22. XI. djeca Dječjeg vrtića izvela su vrlo lijepi program na pozornici u Narodnom domu. U programu kao najbolja točka bilo je narodno kolo, pa zborna recitacija pjesme »Republici«.

Publika je lijepo primila izvedbu tih mališana, koji su s nekim posebnim veseljem izvodili svoj program pred dupkom punom dvoranom.

SKIJAŠKA SEKCIJA PD »JAPETIĆ«

održat će svoj godišnji sastanak u utorak 6. XII. u 19 sati u društvenoj prostoriji (dvorišna zgrada Bažadur). Pozivaju se svi skijaši, članovi, omladinci i pioniri, da tom sastanku prisustvuju.

U MALOJ GORICI, SREBRNJAKU I DOLU

19. XI. o. g. svečano je proslavljeno ukopčavanje nove električne mreže za rasvjetu tih sela. Uz prisutne mještane proslavi su prisustvovali: narodni zastupnik Alojz Velečić i predsjednik NO-a općine Samobor Stanko Vučinec.

OBAVIJEST

o potrošačkim kreditima

Narodna banka FNRJ, filijala 415. Samobor, prima stranke i dijeli potrošačke zajmove u dane

PETAK I SUBOTU

Obzirom na poslove završetka bančine poslovne godine, potrošački se zajmovi ne će dijeliti od 20. XII. 1955. god. do 15. I. 1956. godine.

Narodna banka FNRJ — Samobor

ZA 100 DINARA DANGUBI 5 OSOBA . .

Za osudu su štetočinci . . . ali ima i inata

Na hodniku priličan broj ljudi iščekuje, da dođe na red pred komisiju za naknadu poljskih šteta.

Ziva polemika među strankama — objašnjavanje.

— Ja ovo — ti ono! Nebuš — bum!

I tako slične riječi i mahanje rukama u svrhu potvrđivanja.

— Mir! — Dok jedan govori, ne upadati — upozoruju članovi komisije.

SAOBRAĆAJNA NESREĆA

24. XI., nešto prije 19 sati na autostradi kod Sv. Nedjelje šofer Grk, Andres Lombrapulos naletio je osobnim kolima, reg. br. A-13-617-IX-53-54, na seljačka kola Andrije Vlašića iz Strmca, brzinom od oko 140 km, sletivši s ceste u grabu, u koju se duboko zario. U toj nesreći poginuo je šofer, dok su ostali putnici prošli s manjim povredama. Interesantno je, da je na ista kola, koja su zadržana na licu mjesta do dolaska komisije, naletio oko 21 sat iste večeri šofer Tomo Vidović, razbivši svoja i seljačka kola, koja su poslije prvog sudara ostala neoštećena. U ovom slučaju nije bilo ljudskih žrtava, osim lakših povreda i materijalne štete.

Ne ulazimo u stvar traženja krivca, ali ovaj slučaj kao i mnogi drugi do sada govore, da se uzrok treba tražiti u prebrzom vožnji mnogih šofera. Ta velika brzina godišnje traži najvišu cijenu, a to su ljudski životi. — Sami vozači trebali bi razmisliti o tome i razumnom vožnjom smanjiti broj žrtava.

V. Bogdan

KRUMPIR (Slovenija) možete nabaviti kod Poljoprivredne zadruge Samobor.

Hoće da djeluju na počinitelja i oštećenoga, pa da se, kako se veli: »Z dobra naprave«!

I imali su uspjeha. Djelomično.

Od 64 predmeta poljske štete, za 22 su uspjele nagodbe. Visine šteta kreću se redovito od 100—1.000 dinara, a ima u pojedinim slučajevima i većih svota.

Pitam članove komisije, da mi dadu nekoliko podataka o radu i zapažanja o nekim spornim pitanjima, gdje nije došlo do nagodbe.

Po njihovom objašnjenju vidi se, da najviše prijava o poljskoj šteti ima iz biv. općine Galgovo, gdje prednjače sela Kla-

ke i Konjščica. Nakon njih dolaze sela Podgrađe, Falaščak i Rakov Potok. U navedenim selima najteže se postiže nagodba i izmirenje. Na drugom mjestu bila bi bivša općina Sv. Nedjelja, gdje su izmirenja češća.

U biv. gradskoj općini Samobor vodi po štetama Mirnovec i neka nizinska sela, dok je u gradu prijavljen tek jedan slučaj poljske štete. Brdska sela imaju najmanje (tek gdje koji predmet), kao i biv. općine Bregana i Budinjak.

Interesantan je jedan slučaj poljske štete iz Klaka u visini od 100 Din, gdje nije nikako došlo do nagodbe. Na tu raspravu pozvano je: 3 svjedoka i 2 stranke (tužitelj i tuženi), te dosada troškovi iznose 1.400 dinara.

Takvih slučajeva ima više, gdje se zbija iz inata stvaraju još veći troškovi.

Plenarni sastanak prosvjetnih radnika

23. studenoga održan je u prostorijama Narodne osmogodišnje škole u Samoboru plenarni sastanak prosvjetnih radnika naše općine. Sastanku je prisustvovalo preko 90 prosvjetnih radnika. Bijaše prisutan i drug Alojz Valečić, narodni zastupnik.

U prvoj točki dnevnog reda drug Valečić je održao referat »Nove ekonomske mjere u privredi«. Referat je na vrlo jasan način prikazao novi smjer naše ekonomske politike i dao niz primjera sa toga sektora. Nakon referata drug narodni zastupnik odgovarao je na brojna pitanja prosvjetnih radnika, te davao uputstva za njihov rad, jer se oni vrlo često u svom dnevnom radu, bilo u samoj školi, bilo u općem prosvjetnom i političkom radu s time često susreću.

U drugoj točki dnevnog reda, primljen je prijedlog da se i kod nas osnuje »Ka-

sa uzajamne pomoći«, kao što je to već davno učinjeno u mnogim drugim kotarevima i općinama.

Osim redovnog stručnoga uzdizanja naših prosvjetnih radnika, uslijedit će i posjet jednoj oglednoj školi u Zagrebu 14. XI. ove godine.

Predviđena je i 7-dnevna ekskurzija početkom svibnja 1956.

I ovaj sastanak se pokazao vrlo prikladan za rješavanje mnogih problema, s kojima se susreću prosvjetni radnici u svom školskom i izvanškolskom radu. Sastanci ovakve vrste održavat će se svaki drugi mjesec. — Plenarni sastanci prosvjetnih radnika imaju za cilj, da se zajedničkim savjetovanjem dođe do jedinstvenog djelovanja u socijalističkom odgoju mlade generacije i u radu na narodnom prosvjećivanju.

Prof. M. G.

MUZEALNE PUTOSITNICE:

SAMOBOR - VARAŽDIN

U srijedu 16. studenoga prisustvovali smo jednoj značajnoj kulturnoj proslavi grada Varaždina: slavila se trideseta godišnjica osnutka i rada varaždinskog Gradskog muzeja. Slavio se rad vrijedne muzejske ustanove, koja je u 30 godina pokazala zamjerne rezultate na naučno-istraživačkom, prosvjetnom i muzeološkom polju. Do danas sabrane i uzorno postavljene ogromne i bogate zbirke zadivljuju brojne tisuće domaćih i stranih posjetilaca, koji danomice prolaze kroz 54 muzejske dvorane . . .

Svečani plenum varaždinske podružnice Društva muzejsko-konzervatorskih radnika Hrvatske otvorio je ravnatelj prof. Krešimir Filić, govoreći mirno i sažeto o svojoj ustanovi. Upravo onako, kao što i točno prije 30 godina (1925.), kada je otvorao prvu muzejsku izložbu varaždinskog muzeja. Prof. Filiću je zatim čestitao na uspješnom trideset-godišnjem radu i zalaganju predstavnik NO-a kotara i općine Varaždin te mu je predao značajan narodni dar. U ime Društva muzejsko-konzervatorskih radnika Hrvatske čestitala je predsjednica prof. Zdenka Munk, dok je dr. Lelja Dobronić održala predavanje o značajnom udjelu Varaždinskog muzeja u našoj muzeologiji. Zatim su slijedili pozdravi predstavnika muzeja iz Ljubljane, Celja, Maribora, Ptuja, Zagreba, Rijeke, Osijeka, Splita, Dubrovnika, Samobora, zagrebačke podružnice i dr.

Tom zgodom bile su otvorene 3 naročite prigodne izložbe: paleontološka zbirka u odjelu prof. Vukovića sa uzorno prepariranim brojnim ostacima prethistorijskih životinja, zatim izložba lepoglavke čipke, gdje smo pored mnogih dragocjenih primjerala čipaka vidjeli i radnicu, koja je upravo izrađivala uzorak barokne čipke — koje i danas predstavljaju za našu privredu znatan prihod. U trećoj dvorani razgledali smo izložbu satova. Ta bogata zbirka sadrži velik broj stojećih, zidnih, stolnih i raznih ukrasnih satova u stilovima baroka, rokoka, Ljudevita XVI., empira i bidermajera. Među njima imade i nekoliko vrijednih pri-

mjeraka, koje su izradili domaći varaždinski urarski majstori: Juraj Glintz (1790.) jedun zidnu uru u stilu Ljudevita XVI., Marjedun zidnu uru u stilu Ljudevita XVI., Marko Gohm (1805.—1810.) stolnu uru u empiru, te Josip Cehl (1828.—1906.) jednu zidnu uru s velikom uramljenom uljenom slikom povijesnog sadržaja iz 1850. godine. Uz stručnu suradnju urara Grimsa izloženi su također brojni nacrti raznih vrsta satova kroz stoljeća, te triju sunčanih ura iz XVIII. stoljeća, koje su još danas upotrebjive na nekim zgradama Varaždina.

Razgledavajući Gradski arhiv sa stotinama tisuća uzorno poredanih dokumenata i fascikla bili smo iznenađeni: arhivar Rudolf Juričan poklonio nam je reprodukciju fotografije Samoborca Eduarda Englera — sina »Vrazove Ljubice« Julijane Kantili-Engler iz god. 1890. kad je Eduard napustivši Samobor bio neko vrijeme općinski načelnik u zagorskom Desiniću.

Konačno smo još razgledali entomološku zbirku prof. Koščeca koja sadrži preko sto tisuća primjeraka raznih kukaca, leptira, skakavaca, krumpirovih zlatica, muha, mrava, gusjenica, komaraca — korisnih i štetnih. Posjetioca upravo zaprepasuje ta ogromna množina vrlo osjetljivih izložaka, a opet vanredno uzorno prepariranih i na savremeni ekološki način izloženih. Na široke narodne slojeve ova zbirka djeluje veoma poučno i odgojno.

Za prvoga mraka doživjeli smo novi užitak: varaždinski Stari grad bio je velikim reflektorima (dočaravajući mjesečinu) zelenkasto rasvijetljen, dok su na prozorima svjetlucali plamičci voštanih svijeća; bio je to vanredan doživljaj, pun sredovječnih ugođaja, pri čem smo si mogli dočarati na prozoru velike ulazne kule pojavu grofa Hermana II. Celjskog iz god. 1396. ili bana Tome Bakača Erdödiya iz 1599. — dvojice ljudi, feudalaca koji su u isto vrijeme bili vlasnici i varaždinskog i samoborskog Starog grada. . .

Danas je stari feudalni varaždinski grad priveden konačno potpuno u svrhe Grad-

skog muzeja. Punih 30 godina trajala je borba ustrajnih muzealaca na čelu sa prof. Filićem — borba, koja je naličila na opsadu sredovječnih gradova, borba, koja je završila pobjedom muzealaca.

Na večer je bila u čast učesnika proslave 30-godišnjice muzeja priređena svečana predstava u Narodnom kazalištu »August Cesarec«. Davala se repriza sredovječne renesansne komedije »Španjolski župnik« što su je napisali Shakespeareovi suvremenici John Fletcher i Philipp Massinger. Usred veoma svečanog ugođaja predstava započne, a na pozornici se u naslovnoj ulozi pojavi naš Samoborac — Milivoj Presečki! Zaista iznenađenje, i to vrlo ugodno: naš Milivoj, s kojim smo nekada proživjeli sve papirnate samoborske pozornice — pokazao nam se ovdje kao pravi, veliki glumac. Okružen pravim plišom, svilom i kadifom, obasjan jakim mlazevima svjetla, on se potpuno suvereno kreće varaždinskom pozornicom. I što je najvažnije: vidjeli smo da je Milivoj miljenik varaždinske publike, koja ga prima sa simpatijama i nagrađuje obilnim pljeskom poslije svakog čina, osjetili smo to i po komentarima gledalaca, koji u gledalištu prate svaku njegovu pojavu, gestu ili akciju: kazališni život Samobora mnogo je izgubio odlaskom Milivoja.

Pošto smo slijedećeg dana razgledali još ostale zbirke muzeja i lijepu galeriju slika u Sermageovoj palači sjetili smo se i našeg oduševljenog Samoborca, što već 3 g. počiva na urednom varaždinskom groblju — Luje Pihlera. On je bio jedan od velike garde kulturnih radnika — Samoborca, koji su nam ostavili bogatu kulturnu baštinu svojih životnih djela. Bila je to garda Langa, Tonija, Kleščića, Hričića, Noršića, Šuklje-a, Livadića, Reizera, Zjalića, Saurera, Bogdanovića, Dvoržaka . . .

Vozeći se na povratku u Samobor lijepim zagorskim krajolicima vlakom, koji svojom popularnošću želi konkurirati našem uskotračnom »Samoborcu« razmišljao sam o visokoj kulturi varaždinskih ljudi, koji i pored svih poslova i obaveza nalaze toliko mnogo zgrada i stanova, toliko obilne moralne i materijalne pomoći svojim muzealcima.

Ivica Sudnik

TRAGOM HEROJSKIH PARTIZANA:

ŽUMBERAK POČETKOM 1942. GODINE

U toku Narodno oslobodilačke borbe Žumberak je radi svoje blizine sa Zagrebom odigrao značajnu ulogu. Taj prostrani gorski splet, s gustim šumama, raštrkanim selima i idealnim skloništima za partizansko ratovanje, bio je jedan od centara pažnje naših najviših partijskih rukovodioca za dizanje ustanka. Narod Žumberka je u prvim danima okupacije pa sve do oslobođenja zemlje dao ogroman doprinos u ljudstvu, hrani i drugim sredstvima, primjerno svojim skromnim mogućnostima.

U svom pismu od 29. svibnja 1942. drugu Titu (original na srpsko-hrvatskom jeziku nalazi se u arhivu Centralnog komiteta Saveza komunista Jugoslavije, vidi Tom VI. knjiga 2. »Zbornika dokumenata i podataka o NOR-u jugoslavenskih naroda« str. 77.) piše Edvard Kardelj pod točkom deset:

»Da bi pomogli u mobilizaciji Hrvatima iz Zagreba, naši (misli se na slovenske partizane) su poslali prema žumberačkim brdima jednu veću četvu, koja će podupirati Hrvate s ove strane da ljudi peške preko Samobora i slovenačkog teritorija (Gorjanci) pređu na određeno mjesto ili (da) se se u žumberačkim gorama formiraju prosto kao odred što bi bilo još najbolje«.

A nekoliko dana kasnije drug Kardelj obavještava Ivu Lolu-Ribara, koji se u to vrijeme nalazio u Zagrebu pod nadimkom Fischer, o mogućnosti rada na Žumberku i u svom izvještaju za druga Tita piše:

»... 1. Kako stoji sa pitanjem mobilizacije partizana iz Zgb? U suglasnosti sa našim dogovorom poslao je slovenački Glavni štab 80 ljudi u blizinu Samobora. Čim Vi javite ono potrebno (gdje treba da budu javke, kontakti i t. d.) oni će doći na određeno mjesto. Ta četa imade vezu sa Notranjskim odredom, a taj sa štabom u Gorskom Kotaru. Za par dana može se iz Samobora ljude prebaciti u Gorski Kotar. Mislim da to nebi bilo ni potrebno i da je najbolje oko Samobora stvoriti jak hrvatsko-slovenski odred, koji će se kretati sa obje strane granice, protiv ustaša, Njemaca i Talijana«.

Glavni štab partizanskih odreda Slovenije 7. travnja 1942. naređuje štabu treće grupe odreda pod broj 4/I, da se jedna grupa Dolenjskog odreda (1—2 čete) prebaci na Gorjance i da preko Žumberka primi iz Zagreba mobilizirane partizane.

U Žumberak dolaze zagorski partizani i jedna deseterina kordunaških boraca na čelu sa Tešom Bulatom i Milkom Kufrin. — Obje ove grupe stupaju u vezu sa slovenskim partizanima i povezuju štabove. Partizani kroz kratko vrijeme stiču ogromno povjerenje naroda toga kraja, a njihove male grupice preraščuju u snažne jedinice.

Početne teškoće su vrlo brzo svladane, tako da već Zagorci 6. X. 1942. napu-

štaju Žumberak i vraćaju se na Kalnik pod vodstvom Izidora Štroka, zvanog Mrkić. Komandir te čete bio je Šime Hudek. a

komesar Ivo Robić. Oni su krenuli iz Sošica preko javki u Samoborskom kotaru do Brdovca i dalje na Kalnik. Desetog listopada grupa se prebacila preko rijeke Save.

Ustanak se svakim danom sve više širio. Dolazi do formiranja Štaba II. operative zone i Žumberačko-pokupskog odreda, prve snažne formacije na Žumberku.

Spomen-ploča u školi Sv. Nedjelja palim partizanima

Građani nam pišu . . .

NEUGODAN SVRŠETAK JEDNOG
SUSRETA

Naš sugrađanin, bez uvrede postariji obrtnik (preko 60), ušao u gostionicu — 2 dl ne će škoditi, godine traže svoje, tako mala okrepa nije na odmet.

Zamalo evo i drugog obrtnika u društvu sa svojim prijateljem. Znađu se i pozdravljaju onako po domaći. »Zdravo šaroko«. »O, zdravo Turčić« i t. d.

To pozdravljanje, taj prijateljski susret završio je tako, da je onaj prvi sugrađanin dobio onako nekoliko vrućih, lijepo se pobrao i otišao, kako se veli po samoborski »domom«. — Takav način »pozdravljanja«, nikako ne dolikuje građanima-obrtnicima, a najmanje kulturnim ljudima.

Taj nelijepi »pozdrav« imat će svako svoj epilog kod suda onako, da se malo »zarubi« i teže zaboravi. M.

NEOBIČAN OGLAS PRODAJE

Ljudi često prodaju i kupuju po nešto, zbog čega imate obješene po gradu na drveću razne oglašne komadićima papira, iz kojih čitate, kako neki nešto kupuju ili prodaju. Ljudi zastajkuju, čitaju, a ponegdje odgonetavaju, šta li se tu, majčin sine, prodaje ili kupuje? Tako je jednog dana na ukrašnom drvetu u gradu osvanuo komadić papira slijedećeg sadržaja:

»Prodaji se Kuznica za gotov Novac ili Oranje upitati KOO Horvat Rezičke u Mlinu Mlinska ulica«.

Tu ne samo, da su teške pravopisne pogreške, nego i jezična zbrka, pa su jedni mislili, da se prodaje kujsnica (kućica za psa), drugi kumica (vajda je zločesta), treći kuruznica i t. d. — Svaki imade pravo, da oglašuje na način, koji je najjeftiniji, ali nitko nema pravo, da takvim nakaradama nagruđuje ukrašno drveće i time sam grad. Svatko od takvih vjerojatno ima nekog poznatog — pismenog čovjeka, koji će mu rado sastaviti oglas, kojemu ne će biti prigovora. B.

OPĆINSKI ODBOR SSRN
SAMOBOR

čestita

DAN REPUBLIKE

svim

radnim ljudima

• PROSVJETA • KULTURA • PROSVJETA • KULTURA •

Predškolski odgoj prva stepenica u sistemu narodnog prosvjećivanja

O značenju predškolske dobe i važnosti odgajanja djeteta od prvih godina njegova života govorili su mnogi veliki pedagozi i mislioci. Veliki slavenski pedagog Jan Komensky postavio je prvi sistem predškolskog odgoja. On je prvi u historiji napisao djelo o teoriji predškolskog odgoja: »Pouke za materinsku školu«. Drugi jedan pedagog kaže: »Karakter čovjeka najjače se formira u prvim godinama života. Ono, što se izgradi u karakteru u tim prvim godinama, najčvršće je, to postaje druga priroda čovjeka«.

Danas kad su otkriveni zakoni dječjeg razvoja, poznavanje njegovih osobnosti u svim zemljama, naša zemlja više nego i jedna druga shvatila je odgoj male djece kao jedan najvažniji zadatak. U velikim gradovima i manjim mjestima i gradićima otvara nova Jugoslavija dječje ustanove: Dječje vrtiće, obdaništa i zabavišta. U većim gradovima otvorene su i škole za odgojitelje, za osobe koje rade u tim ustanovama. To je potrebno, jer je rad s malom djecom, obzirom na njegove zadatke vrlo složen i treba da je unaprijed planski postavljen. Plan se opet postavlja na temelju poznavanja pojedinog djeteta i grupe kao cjeline. Stihiju treba izbjegavati, jer je stihija neprijatelj svakog konstruktivnog rada.

Dijete se od odraslih ne razlikuje samo po veličini tijela, znanju i iskustvu, već i time, što na svoj način izražava radost i tužu zbog naoko nevažnih stvari. Nova igračka čini dijete sretnim, a ako je izgubi ono osjeća duboku žalost. Sve osobine odražavaju se u fizičkom i umnom razvoju, u karakteru i vladanju djeteta. S tim osobinama djeteta treba računati pri određivanju zadataka i metoda odgoja. Da nježni dječji organizam očvrstne i ojača, odgojitelj i roditelj moraju posvetiti mnogo pažnje razvoju pokreta i čeličenju dječjeg organizma boravkom na zraku. — Na prvom mjestu privikavati djecu, da usvoje navike reda i čistoće (kulturno-higijenske navike). To je

pranje ruku prije i poslije jela, nakon upotrebe klozeta, pranje zubi, glave, tjedno kupanje i presvlačenje. Odgojitelj će iskoristiti sve momente, da dijete ojača i umno se razvije što će postići fiskulturnim igrama, šetnjom na zraku. Na pristupačan način približit će im sadržaje iz prirode i okoline, proširivati i bogatiti dječji rječnik i dati pojam i o temeljnim matematskim predodžbama. On će djetetu približiti sadržaje umjetnina, a to su na prvom mjestu priče, lijepe pjesmice, koje će djeca naučiti i recitirati.

Mnogo pažnje posvetit će odgojitelj moralnom odgoju. To je na prvom mjestu odgoj ljubavi djeteta prema domovini, njenim rukovodiocima, radnom narodu, koji ulaže ogromne napore u izgradnju naše zemlje.

Radnici i kulturno uzdizanje

Kod Sindikalne podružnice ciglane »Naprijed« vrlo aktivno radi tamburaška sekcija. Najveći uspjeh postignut je u ovoj godini, kada je sekcija nastupala na samostalnim koncertima.

U tamburaškom zboru aktivno učestvuju radnici, koji tokom dana marljivo rade na teškim fizičkim poslovima u blatu i vodi, na otvorenom, izloženi svim vremenskim nepogodama, i uz sav taj napor oni u slobodnim večernjim satima redovito 3 puta tjedno vježbaju pod vodstvom zborovođe Josipa Bernšerera. Ne samo to, u toj sekciji je omogućeno svakom radniku, da se podučava u sviranju na tamburaškim instrumentima i da bude povremeno uključen u zbor.

PRODAJE SE KUĆA u Samoboru s useljivim stanom i vrtom, a može i polovica kuće i vrta s useljivim stanom. Ujedno se prodaju i gradilišta. — Upitati u upravi lista.

Dječje priredbe ostavljaju najdublje tragove u sjećanju djeteta, pa ćemo ih zato u punoj mjeri koristiti. Dobar odgojitelj će sve učiniti za sretno djetinjstvo malog djeteta. On će nastojati, da ova mala bića budu puna životne radosti. Osigurati će djeci mnogo sredstava za igre na zraku i u sobi. Nabavit će im u granicama mogućnosti risačkog pribora, gline za modeliranje i pjeska za građenje jer takvim radom dijete razvija svoje stvaralačke sposobnosti. — U svom radu koristit će se osobitim odgojnim sredstvima, kazalištem lutaka.

Sve navedeno usmjereno je k jednom cilju; stvoriti zdrave, jake i krepke ljude, koji će puni životne radosti, raditi za sebe i zajednicu. To je u krajnjoj liniji zadatak svih porodica, škola, dječjih ustanova pa prema tome i dječjih vrtića.

Naš Samobor u brizi za djecu nije na zadnjem mjestu. To dokazuje mala novo-sagrađena zgrada Dječjeg vrtića u parku, koju naši mališani vole i rado borave u njoj po 5 sati dnevno. **MP**

Zbor je ove godine javno nastupio na akademiji u čast proslave 1. svibnja, Dana ustanka u Hrvatskoj i na priredbi povodom 10 godišnjice oslobođenja Samobora.

Održana su 3 samostalna koncerta i to: u Bregani, koji je bio osrednje posjećen, u Kostanjevici na Krki, gdje je postignut najveći uspjeh, jer je dvorana Zadrugnog doma bila puna posjetilaca (preko 800), što se i financijski vrlo povoljno odrazilo. — Zadnji koncert, koji je održan u nedjelju 21. studenoga u Kumrovcu bio je isto tako jedan lijepi uspjeh toga zbora. Premda je to jedno manje zagorsko mjesto, na koncert je došlo preko 400 osoba. Oduševljenje mještana bilo je na vrhuncu, tako, da je zbor morao poslije koncerta do kasno u noć svirati i zabavljati domaće mještane.

Za ovako uspješan rad tamburaške sekcije mnogo su pridonijeli svojim zalaganjem zborovođa Josip Bernšerer, predsjednik podružnice Drago Ljubej i Filip Mafković kao najstariji i najagilniji svirač u tamburaškom zboru.

Franjo Kordić:

Planinari »Japetića« historijskim mjestima NOB

(Nastavak 4.)

Račun bez krčmara! Službenik hotela kaže, da ima samo 2 slobodna kreveta.

— Hotel je malen, a već dvije noći ovdje noćuju ljudi, koji čekaju »prugu« (autobus) za Crnu Goru, — kaže mi.

Poziva neke žene, da nam u »varošić« kod privatnika pronađu krevete. Zahvaljujem mu se, jer ne želim, da se razdvajamo, te zamolim Kemala, da opet ode sa mnom do potpredsjednika općine. Nađemo ga na istom mjestu kraj spomenika. Rekoh mu, kako je s hotelom i ponovo ga zamolim za školu ili za sijeno.

— Škola se uređuje, a i ključevi ne znam gdje su. Hajdete na onu poljanu, gdje se suši sijeno; odmah kraj džade, prošli ste onuda, — reče mi.

— A hoće li vlasnik sijena prigovarati? Mi smo voljni da mu damo odštetu, — napomenuh mu.

— Ma, ne će! Ne ćete mu uništiti sijeno. Ako bude u jutro tražio, uredit ćemo, — reče.

Ponovno mu se zahvalim i vratim s Kemalom našima. Mrka je noć. Kemal nas i dalje vodi do obližnje poljane, te jednu grupu na rijeku, da usijeku kočice za šatore. Nagradili smo ga.

Brzo! raspored rada; svatko po nešto i šatori sa sijenom začas su postavljeni. Večeramo suhu hranu i određujem stražu. Kad je Mirko razabrao, da je određen na stražu, reče:

— Kak to, da ja opet na stražu, a la ni sam isto stražarčio? — Smijeh.

Poslije večere odemo u restauraciju hotela na čaj, a po tom se vratismo šatorima. Začusmo mujezina sa džamije, koji svojom pjesmom-molitvom javlja, da je »jaci-

ja« (oko 22 sata). Mnogi od naših nisu to do sada čuli i slušaju ga s interesom. Zavukosmo se pod šatore na polumokro sijeno, i za čas se čulo resko hrkanje.

Svanulo je. Jutarnje magle povlače se ispod okolnih vrhova i nad Limom. Vedro je, pa predviđamo, da ćemo danas imati lijepo vrijeme. Štef skuplja kotliče i sastavlja ekipu, koja će mu pomoći kuhati doručak, a po tom ručak na obali Lima. Mi ostali prionusmo rušenju šatora i raširivanju skupljenog sijena, te se za kratko vrijeme nije ni znalo, da smo tu boravili. Svu opremu donesmo k Štefovoj kuhinji. Izabrali su zaista lijepo mjesto: mala livada s drvećem uz Lim.

Čaj je u željeznom kotliču izgledao kao prljava voda. No, niti Štef niti Ramona nisu se obazirali na naše primjedbe, već su stoičkim mirom dijelili čaj u porcije. Međutim, u emajliranoj porciji čaj je poprimio svoju pravu boju. Stvar je, naime, bila u tome, što kotlić još nije bio upotrebljavan i nije sastrugana rđa iz njega, te se kroz čaj odražavala. Poslije doručka uputismo se u mjesto.

Jedna ulica, u kojoj je spomenuti hotel, duga stotinjak metara s nekoliko primitivnih obrtničkih radnja i džamija, te nekoliko sporednih sokaka slijevaju se na prostrani trg, gdje je u jednom kutu zgrada općine i još nekoliko malih obrtničkih i trgovačkih lokala. Nasred trga, na stepenastom povišenju, veliki, granitni spomenik. To je historijsko Rudo. Mještani nas s interesom promatraju. Znaju već, otkuda smo i kakva nam je svrha dolaska.

Na spomeniku velika mramorna ploča, na kojoj piše:

22. decembra 1941. godine na ovom mjestu stvarajući temelje nove jugoslavenske armije drug Tito formirao je Prvu proletersku narodno-oslobodilačku udarnu brigadu.

»Nas je bilo malo, mi smo bili bez oružja i bez municije, ali snabdjeveni čeličnom voljom, koju nikakva sila nije mogla slomiti i mi smo oteli puške, mitraljeze, bacače, topove i vodili smo uspješan boj sa brojčano i tehnički nadmoćnijim neprijateljem«.

»Velik i težak je bio put, koji je ona prošla. Mnogo krvi, mnogo života naših najboljih boraca, drugova i drugarica, pokrilo je taj slavni put. Imena tih heroja vječno će živjeti u srcima naših naroda«.

Tito
Leksa, koji je zadužen za foto službu, naslikao nas je pod spomenikom. Porazgovorismo s mještanima i javismo se ustanovama i poduzećima, koji su nam svojom materijalnom pomoći omogućili ovaj pohod, te se uputismo izvan mjesta k našoj kuhinji. Uskoro je i ručak bio gotov, te se poslije ručka spremismo za pokret.

Vlak polazi u 12.40 sati za Priboj na Limu, koji je od Rudog udaljen svega 16 kilometara. Na željezničkoj stanici Krešo i Ramona povadiše svoje instrumente, te u pjesmi obidoše svih 6 naših republika.

Uto i vlak stiže. Mjesta bijaše dosta. Smjestismo se svi u jedan kupe. Kraj mene je sjeo Joja (zovu ga i Jopa), koji je izvadio svoju bilježnicu i nešto u nju upisivao. Primijetio sam na putu, da često nešto upisuje u svoju bilježnicu, ali nikako nisam mogao razabrati, da li upisuje brojke ili slova ili su stenografske bilješke. I sada, pokraj mene, opet bilježi nešto. Nikako razabrati, šta li mu je to. Neugodno mi je da ga direktno pitam; ove godine je maturirao i nije imao vremena, da se bavi nečim drugim, osim učenjem

Narodno sveučilište

Usmene novine

(Povodom „Tjedna štampe i radija“)

22. XI. u okviru Narodnog sveučilišta održali su novinari »Narodnog lista« i »Glo-busa«, a u vezi proslave »Tjedna štampe i radija« usmene novine.

Pred više od 500 osoba u kino dvorani Narodnog doma, novinari su govorili o mnogim aktuelnim pitanjima kod nas i vani. Kroz program je vodio drug Jasen Grubić, koji je ujedno svakog pojedinog novinara predstavio prisutnoj publici. Prvi je govorio Emil Piršl, iznijevši historijat štampe kod nas davši ujedno vanjsko-politički pregled u svijetu poslije sastanka u Ženevi. U daljnjem dijelu usmenih novina govorio je o »Bijegu naših zvijezda u inozemstvo« Nenad Turkalj, davši ujedno i filmski pregled.

Najinteresantniji dio usmenih novina je bio intervju predsjednika NO-a općine Samobor, druga Stanka Vučurina, dat novinaru Aliji Hadžiefendiću, koji je sa svojih nekoliko šaljivih pitanja nasmijao prisutnu publiku iako se radilo o ozbiljnim i važnim samoborskim problemima.

Nadalje je Mahmud Konjhodžić pročitao jedan odlomak iz svoje reporterske bilježnice. Dušan Kaštelan pročitao je svoju humoresku »Neobavljeni posao«.

Kapetan državne nogometne reprezentacije Ivica Horvat odgovarao je na pitanja Oskara Erdelića i na pitanja postavljena iz publike.

Na kraju je fotoreporter »Narodnog lista« Pavel Cajzek na diaprojektor reproducirao nekoliko snimaka uzetih za vrijeme trajanja usmenih novina.

Samoborska publika lijepo je primila svoje zagrebačke novinare i na kraju ih za lijepu i ugodnu večer nagradila spontanim pljeskom. — Držimo, da nema nekih većih zapreka, da se takve večeri prirede češće u Samoboru tim više, što Samobor imade mnogo smisla za ovakve priredbe, u kojima može mnogo čuti i naučiti. Taj uspostavljeni kontakt treba svakako i nadalje podržavati. Mažuran

školskih predmeta. U meni kopa, te opalim:

— Kad si, Joja, učio stenografiju?

— On me nekako žalosno pogleda i odgovori:

— Pa to je moj rukopis. — Svi prasnuse u smijeh. Uzeh mu bilježnicu i tek tada vidjeh, da su to zaista slova, samo ih je dozlaboga rastegao i polegao u lijevo tako, da se na prvi pogled dobiva dojam, da su to neke crte i kvake.

Vlado se stalno bavio oko malog baterijskog radija. Uhvatio je neku radio-stanicu, s koje se čula pjesma Benjamina Giglia, ali Vlado poriče. Tek poslije završene pjesme spiker spomenu Giglija, i mi s uživanjem složno prionusmo, da ga zajedljivo bockamo. Ali Vlado ne popušta:

— Ma, nije, drugovi, neka je rekao spiker, ali to nije Gigli, to je njegov falsifikat. — Opet smijeh.

U takvom raspoloženju vozimo se vrlo plodnom dolinom Lima i primjećujemo, da su usjevi tu mnogo bolji nego igdje kuda smo prolazili. Mnogo bolji nego u Samoboru.

Stižemo u Priboj na Limu. To je već Srbija. Tu je kraj željezničke pruge i odatle do Prijepolja ima oko 33 kilometara, a taj put treba danas propješčiti, ukoliko ne dobijemo mjesta u autobusu. Međutim šofer jednog autobusa, koji vozi za Prijepolje, kad je čuo odakle smo, sam nam reče, da za nas mora biti mjesta u njegovom autobusu i neka se samo krcamo i da ukrcamo i naše naprtnjače na zadnje sjedalo. Čudili smo se toj njegovoj uslužnosti, dok nam u jedan par reče, da je više godina radio u Zagrebu i da vrlo dobro pozna Samobor. Svakome nas je predstavljao:

— To su moji Zagrepčani!

Vjerojatno u namjeri, da nam pokaže i svoje umijeće, vozio nas je ludom brzi-

Filmovi u mjesecu prosincu

Da bi se brojnoj samoborskoj kino publici pružilo što više zabave i razonode, Prosvjetna ustanova ugovorila je za mjesec prosinac nove odlične filmove:

30. XI.—1. XII. »Harlem pobjeđuje«, američki sportski film o najboljoj košarkaškoj ekipi u svijetu.

3.—5. »13. sat«, premijera američkog kriminalnog filma. Film će biti prikazan prije u Samoboru nego u Zagrebu.

7.—8. »Tri koraka do vješala«, engleski krimičarski film.

10.—12. »Crni konj Ćipsi«, američki film u koloru.

13.—15. »Lili«, američki film u koloru. Film o šesnaestgodišnjoj djevojci koja dolazi poslije očeve smrti u grad, ulazak u novi život bio je nesretan. Kasnije je nastupala s lutkama. Iza lutaka krio se Paul, koji je volio malu Lili.

17.—19. »Ljudi«, američki film, u glavnoj ulozi Marlon Brando i Teresa Wright. To je film poznatog režisera Fred Zinnemanna, kojeg treba svatko vidjeti, jer to nije senzacionalna ili sentimentalna ratna priča, već mali, na prvi pogled hladan isječak iz života malih ljudi, koji su spremni na velike žrtve, da bi život postao ljepši

i snošljiviji. U filmu glume mnogi neprofesionalni glumci, a gluma spada među rijetka umjetnička filmska ostvarenja na filmskom platnu, koja ostaju čovjeku u trajnom sjećanju.

21.—22. »Karavan«, engleski film. prema istoimenom romanu Elinor Smit. Romantična priča o ljubavi i mržnji, o vjernosti i podlosti. Radnja se događa mjestimično u Španjolskoj 1940. godine.

24.—26. »Do posljednjeg«, američki film u koloru. Uzbudljiva priča iz Drugog svjetskog rata. Osvajanje Okinave, otoka u Pacifiku od strane jedne američke jedinice. Podmukla taktika Japanaca, koji su se povukli visoko u spilje otoka i gotovo fanatički do posljednjeg branili otok.

28.—29. »Robovi«. Taj film tretira problem opojnih droga. Snimljen je u suradnji s prefekturom pariške policije, koja je stavila na raspolaganje autentični materijal o krijumčarenju i o žrtvama opojnih droga. To je jedan od prvih filmova, koji naturalistički prikazuje strahovite rezultate opijanja drogama. Za ulogu u ovom filmu Eleanora Rossi-Drago dobila je nagradu kao najbolja glumica godine.

Uprava

PREDAVANJE

19. XI. održao je u okviru Narodnog sveučilišta u Sv. Nedjelji predavanje prof. Josip Pejić o temi: »Sunce i njegova obitelj«. Veliki broj prisutnih (nešto oko 150 osoba) dokazuje, da je interes za narodno prosvječivanje u tom mjestu velik, a zasluga za to ide i organizatore tih predavanja. Predavanja se vrše u vidu seminara, kojim će se u jednom ciklusu obraditi više tema iz oblasti astronomije i razvoja društva. Iza predavanja prikazan je film »Jadnici«. M.

NARODNI ODBOR OPĆINE SAMOBOR

Odjel za komunalne poslove

raspisuje

I. JAVNO USMENO NADMETANJE

za prevoz šodera na ceste III. i IV. reda na području NO-a općine Samobor.

Nadmetanje će se održati dne 3. prosinca 1955. god. u 8 sati prije podne u prostorijama općinske vijećnice, Samobor, Trg kralja Tomislava br. 5.

Za sve informacije interesenti se mogu obratiti Odjelu za komunalne poslove NO-a općine Samobor, Trg kralja Tomislava 20.

nom po lošoj cesti uz čestu upotrebu učasno kričave sirene. Tako nas je vozio, da su mnoga lica bila blijeda, a naša Desa izgledala je tako, kao da su joj došli zadnji časovi. U onim krajevima, kasnije smo ustanovili, šoferi su vrlo važan faktor, što se tiče prevoza. O njima ovisi sav saobraćaj ovog dijela Srbije i gotovo cijele Crne Gore. Ako te tamošnji šofer milostivo pogleda, budi uvjeren da ćeš se voziti, za tebe će biti mjesta, ali ako se on zaintači, nikakva i ničija intervencija ti ne će pomoći. Gledali smo ljude, koji i po više dana čekaju, da bi se odvezli. Svijesni svoje važnosti, šoferi se drže dostojanstveno, teško će progovoriti koju riječ. Ali i jesu majstori svoga zanata. — Ceste su tamo ne samo loše, nego su usponi i zavoji nepojmljivi za naše prilike. I po takvim cestama oni Judom brzinom voze, a saobraćajne nesreće su gotovo nepoznate. Međutim, s kojim smo god šoferom dolazili u doticaj na našem putu, nije ni jedan htio da pije alkoholna pića, a nismo vidjeli ni jednoga da bi pušio.

Prijepolje. Slikovit gradić stisnuo se između brijega i desne obale Lima. Stare muslimanske kućice i krasne, nove građevine čine kontrast.

Uputismo se kroz gradić k mostu i historijskim ruševinama bolnice, gdje ćemo postaviti šatore.

Bolnica, u kojoj su se nalazili i izginuli borci Druge proleterske brigade i Prve šumadijske brigade, stoji i danas onakva, kakva je ostala poslije onog kobnog 4. prosinca 1943. godine. Bez krova; ostali su joj samo poluporušeni zidovi. Nekada je bila na jedan kat. Ruševine su konzervirane, a okolo i duž ruševina, odzadu i sa strane, u spomen izginulim podignut je visoki i pedesetak metara dugi granitni zid, na čijem je jednom uglu podignut prekrasan spomenik, koji prikazuje grupu boraca, kako po-

gibaju. Tu je i zajednička grobnica. Mnogi reljefi i spomen-ploče govore, šta je tu bilo. Evo, šta piše na njima:

»Ovdje je otpočela VI. neprijateljska ofanziva. Taj dan ušao je u historiju kao dan u kome se vodio jedan od velikih okršaja NOR-a. Borci I. šumadijske i II. proleterske brigade i partizani Sandžaka odolevali su ceo dan žestokim napadima nemačke brdske divizije i tenkovskog puka.

U toj borbi palo je dve trećine boraca I. šumadijske brigade; njen III. bataljona II. proleterske brigade ljon ceo je uništen; polovina boraca od izginulo je, ali neprijatelj toga dana nije uspeo da prodre.

Hrabrost boraca u ovoj borbi neka večito živi u srcima naših naroda i služi kao primer kako se treba boriti za slobodu svoje domovine«.

Na drugoj ploči:

»Palim borcima Mileševskog sreza god. 1941.—1945.«.

Na trećoj ploči:

»Palim borcima I.-ve šumadijske i II.-ge proleterske brigade

4. decembra 1943.«.

Na reljefu:

»4. decembra 1943. godine na ovim kosama palo je nekoliko stotina boraca II. proleterske i I. šumadijske brigade opkoljeni oklopnim nemačkim pukovima i nabujalim Limom ginuli su proleter i šumadinci sa pesmom i poklicima Titu i Partiji. Svojom smrću oni podižu večni spomenik junaštvu i heroizmu naših brigada i naroda.

Neka je večna slava palim borcima II. proleterske i I. šumadijske brigade!«

(Nastavit će se)

Osvrt na jedan socijalno-medicinski problem

III.

Preventivna medicina u borbi protiv tuberkuloze

Moderna medicinska nauka je utvrdila, da se samom kurativom (liječenjem pojedinih bolesnika) ne mogu savladati masovne bolesti socijalnog karaktera, kao na pr. crijevne zaraze, malarija, tuberkuloza ili reumatska oboljenja. Za suzbijanje takvih bolesti nisu dovoljne uobičajene, pa ma i najbolje terapijske mjere: ljekovita sredstva operativni zahvati, higijensko-dijetalno liječenje, klimatska terapija, kupališne kure ili fizikalno liječenje. Poznato je, da je praktična medicina pomoću novih ljekovitih sredstava i metoda liječenja uspjela znatno sniziti smrtnost od nekih bolesti (tifus, dječje zaraze, tuberkuloza), ali da se ukupni broj bolesnika, na pr. od tbc — nije u mnogim zemljama naročito smanjio. Na epidemijske forme pojedinih oboljenja nije sama kurativa imala odlučnog utjecaja.

Ta nam činjenica postaje razumljiva, kad uočimo, da su za nastajanje, za masovno proširenje i održavanje takvih epidemija — osim rasijavanja zaraznih klica — odlučni brojni drugi faktori, socijalno-medicinski faktori — društveni uslovi života. — Već prvim pionirima suvremenog pokreta za zaštitu narodnog zdravlja, početkom i sredinom XIX. stoljeća, bilo je jasno, da siromaštvo i bolesti tvore »začarani krug«, kako je to rečeno u izvještaju prof. Winslowa, stručnjaka Svjetske zdravstvene organizacije. »Ljudi su bolovali, jer su bili siromašni, osiromašivali su, jer su bili bolesni, — a sve više su bolovali, jer su sve više osiromašivali«.

Na osnovu tih spoznaja se uvidjelo, da će zdravstvena služba u borbi protiv masovnih bolesti postići samo onda dobre i trajne rezultate, s izgledom za potpunu likvidaciju tih bolesti, ako uz liječenje bolesnika poduzme i provede još i druge, snažnije mjere, opsežne zahvate za sprečavanje novih obolijevanja. Te mjere čine t. zv. preventivni ili profilaktičko-medicinski rad.

Da bi se mogao sastaviti i provesti uspješan program za preventivno-medicinsko djelovanje širokih razmjera, potrebna je ponajprije dobra analiza određenog zdravstvenog problema, t. j. točno upoznavanje karaktera i stanja odnosne bolesti na određenom području, koje se obrađuje, — a zatim pokretanje i koordiniranje svih onih društvenih snaga, koje utječu na rješavanje tog problema. Ukratko: u izvršavanju programa preventive treba da se nađe u su-

radnji više društvenih djelatnosti; uz zdravstvenu akciju nužna je tu još i prosvjetna, socijalna, tehnička i naročito ekonomsko-financijska djelatnost.

Razumljivo je, da se za svaku bolest socijalnog značaja mora spremati zaseban program suzbijanja — plan preventive.

Kakav je program za suzbijanje tuberkuloze? Nigdje još nema posve savršenog plana, jer se moraju uvijek uzimati u obzir svi lokalni, specifični momenti nekog područja i ljudi, koji tamo žive, — ali glavne smjernice borbe protiv tbc već su jasne i određene.

Poznato nam je, da je tuberkuloza teška zarazna bolest, koja se prenosi od bolesnog organizma na zdrave, najčešće putem »kapljice infekcije«, t. j. zrakom i kapljicama iz bolesnih pluća, u kojima je mnoštvo uzročnika, tbc-klica; zatim prašinom zaraženom klicama, — višeput zaraženim mlijekom tuberkuloznih krava, a katkad i gnojem iz tuberkuloznih rana (fistula). — Znademo, da se tuberkuloza ne nasljeđuje, ali da postoji izvjesna sklonost k obolijevanju, manja otpornost kod djece iz tbc-obitelji, osim toga, što su ta djeca i neposredno ugrožena zbog stalnog dodira (kontakta) s bolesnim članom obitelji.

Dokazano je, da se tuberkuloza — naročito u početku bolesti — daje sigurno izliječiti, ali je mnogo sigurnije i bolje, ako se spriječi nastajanje bolesti!

Što treba poduzimati, da se ta bolest suzbije, kako da se spriječi daljnje širenje tuberkuloze?

Svaka akcija protiv tbc mora ponajprije utvrditi stanje i raširenost bolesti na svom radnom području. Uz redoviti rad Antituberkuloznih dispanzera, kojima je to stalni zadatak, mora se provesti sistematsko ispitivanje pojedinih grupa pučanstva, sve dok ne bude potpuno ispitano cjelokupno stanovništvo. — Kod djece i omladine provode se **tuberkulinske probe**, pa nam rezultati tih pretraga pokazuju, koliko ima osoba već zaraženih bacilima tbc.

Daljnje rentgenološke, kliničke i laboratorijske pretrage pronaći će izvjestan broj oboljelih od aktivne forme bolesti. Bolesnici se moraju odmah podvrgnuti specijalističkom liječenju, dok se drugi, bez aktivnih manifestacija bolesti, također povremeno pregledavaju. Daljnja metoda masovnog ispitivanja jest **fluorografsko slikanje pluća**. Tom će se metodom otkriti sva plućna oboljenja, koja se onda potanko dalje ispituju i liječe. Pritom su osobito važne laboratorijske pretrage ispljuvka odn. gnoja na bacile tbc; te pretrage nam utvrđuju broj otvorenih oboljenja, najopasnijih za dalje širenje zaraze. Prilikom kliničkih pregleda može se naći i izvjestan broj oboljenja od koštane odnosno kožne ili žljezdane forme tuberkuloze.

Kad je ustanovljeno, koliko imade tbc-bolesnih i kad se evidentiraju svi bolesnici, s njihovim obiteljskim članovima odn. ukucanima, u AT-dispanzerima, — tad se može i mora razviti **planska preventivna zdravstvena služba**. Njezin je zadatak zaštita zdravih ljudi, čuvanje čovjeka od tbc-zaraze odnosno od obolijevanja. Individualno se to postiže izbjegavanjem česte i jake zaraze te jačanjem i podizanjem tjelesne otpornosti. Da bi se takva zaštita postigla u najširem obimu, moraju se primjenjivati sve preventivno-profilaktičke mjere.

Najveću pažnju treba posvetiti **patronažnoj (sestrinskoj) službi**, jer dobra patronaža predstavlja glavni dio izravne medicinske pomoći i zaštite na terenu, u kući i u okolini bolesnika, ako se upute med. sestara i zdravstveno-higijenske mjere zaista provode. Pošto kod nas još nema mogućnosti, da se svi bolesnici s aktivnim (otvorenim) oboljenjem smjeste u bolnice na liječenje, potrebno je organizirati ujedno što bolju i stručniju terapiju u kućnoj njezi. treba razviti službu posjećivanja bolesnika s težnjom, da se bolesniku i njegovoj obitelji osiguraju što povoljniji higijenski u-

slovi (stan, prehrana, smještaj-izolacija, ras-kuživanje i dr.). U tom poslu valja neprekidno raditi na podizanju zdravstvene prosvječenosti svih osoba, s kojima patronažna sestra dolazi u saobraćaj.

Daljnja mjera aktivne zaštite jest masovno **zaštitno cijepljenje djece i omladine** — »besežiranje«. Slično dobrim rezultatima cijepljenja protiv velikih boginja, difterije, tifusa i drugih zaraza — može se i B. C. G. cjepivom postići pojačana otpornost tijela protiv tuberkuloze. Značajno je, da je u nekim zemljama, gdje se besežiranje provodi redovito već desetke godina, gotovo sasvim iščezla dječja tuberkuloza, a i broj odraslih bolesnika se nalazi u stalnom opadanju. — Vjerojatno to nije isključivo uspjeh cijepljenja, nego i ostalih tamo provedenih preventivnih mjera. Osnovno je smanjivanje mogućnosti zaraze, poboljšanje materijalnih životnih prilika, velika opća i zdravstvena prosvijećenost, te time u vezi i viši higijenski standard.

U našim sadašnjim okolnostima važno je, da se kod svakog čovjeka pobudi svijest o potrebi i o mogućnostima zaštite od tbc-zaraze, da se razvije potreba i briga oko stalnog jačanja organizma, u smislu podizanja otpornosti prema tuberkulozi. — U tom radu na zdravstvenom prosvjećivanju naroda pruža veliku pomoć preventivnoj službi organizacija Crvenog križa svojim stalnim djelovanjem, putem Sekcija za borbu protiv tbc, putem održavanja brojnih tečajeva, putem stalne zdravstvene propagande, kao i svojim kadrovskim i materijalnim pomoćima.

Posredno rade na zaštiti od tbc i naše fiskulturne, športske organizacije, vršenjem pravilnog športskog odgajanja omladine i odraslih, razvijanjem ličnosti, discipline i ostalih fizičkih i duševnih svojstava svakog pojedinca, napose razvijanjem smisla za zajednicu.

Završio bih konstatacijom, da je plansko suzbijanje tuberkuloze zacijelo skupi postupak. Ali su vrlo značajne postavke najviših stručnjaka Svjet. zdrav. organizacije, koji su na temelju opsežnih studija utvrdili, da troškovi bolesti i prerane smrti fraže višestruko veće izdatke i time golemi gubitak nacionalnog dohotka, nego što su izdaci za preventivno liječenje, za uspješno plansko suzbijanje bolesti.

Među ostalim ljudskim razlozima mora nas baš i ta visoka cijena, koju narodi plaćaju za bolest i smrt, potaknuti na intenzivan rad u zdravstvenoj zaštiti naroda, toliko više, što se time u znatnoj mjeri izgrađuje bolji i ljepši život!

Iz matičnog ureda

ROĐENI:

Novoselec Mirjana, kći Ivana i Anastazije, 26. X.
Vrbanić Dragutin, sin Mije i Mire, 31. X.
Stanić Dubravko, sin Branka i Zore, 5. XI.
Jazbinski Branko, sin Pavice, 9. XI.
Kokolj Jadranka, kći Ivana i Ivanke, 10.
Kokolj Boris, sin Ivana i Ivanke, 10. XI.
Katanec Vladimir, sin Marijana i Zore, 10.
Vlahović Branko, sin Slavka i Ane, 10. XI.
Bošković Stjepan, sin Vladimira i Pavice, 11.
Štengl Zdenka, kći Petra i Alojzije, 11. XI.
Kavečić Marija, kći Anice, 12. XI.
Šestak Ivan, sin Nikole i Alojzije, 12. XI.
Špelko Stjepan, sin Mije i Branke, 13. XI.
Holetić Dragica, kći Vinka i Marije, 14.
Konosić Stjepan, sin Ivana i Franjice, 15.
Štajnkler Štefanija, kći Antuna i Ivke, 15.
Petrić Ivan, sin Dragutina i Ane, 20. XI.

VJENČANI:

Župančić Stjepan, poljodjelac i Kovačić Dragica, kućanica, 18. XI.
Žganjer Juraj, poljodjelac i Novosel Dragica, kućanica, 18. XI.
Horvat Vid, radnik i Novak Terezija, radnica, 18. XI.
Škiljan Branko, četkar i Štibuhar Milica, kućanica, 19. XI.

UMRLI:

Horvat Barbara, kućanica, stara 59 g., 18.
Frkin Petar, poljodjelac, star 81 g., 20. XI.

PROIZVOĐAČIMA VINA I RAKIJE

Uprava prihoda NO-a općine Samobor obavijestila je sve proizvođače vina i rakije, koji posjeduju vinograde na području općine Samobor, da proizvedene količine u ekonomskoj 1955.—56. prijave.

Prijavu su dužni podnijeti i oni proizvođači, koji su vino i rakiju proizveli iz nabavljenih odnosno kupljenih sirovina.

Prijave su se podnosile u mjesnim uredima: Budinjak, Bregana, Galgovo, Sv. Nedjelja, a za područje bivše gradske općine Samobor u Upravi za prihode NO-a općine Samobor. Mjerenja i popisa vina i rakije kao i izdavanja odobrenja za kućne potrebe ne će biti. Naplata poreza na promet vršit će se prilikom otuđenja vina i rakije. Proizvođači su dužni prije prodaje proizvoda snabdjeti se u nadležnom mjesnom uredu ili Upravi za prihode sa »Sprovođenom za prijevoz vina i rakije na koju nije plaćen porez na promet«. Oni proizvođači, koji isto prodaju na manje količine, dužni su prethodno uplatiti odgovarajući porez na promet na one količine, koje misle na ovaj način prodati.

Protiv svijui, koji se ne budu pridržavali gornjih uputstava, bit će poveljen postupak prema propisima Uredbe o porezu na promet, koja predviđa kaznu od 5.000—100.000 dinara.

Sport

NOGOMET

NK »SAMOBOR«—NK »BREŽICE« 2:1

Još nije završila nogometna sezona u Samoboru. — Nakon vrlo uspješno završene prvenstvene sezone NK »Samobor« odigrao

nički nadmoćnija momčad »Samobora« iznijela pobjedu nad vrlo borbenim protivnikom. Iako je teren bio prilično težak za igru, obje momčadi su se borile za što bolji rezultat. S prijateljskim klubom iz bratske LR Slovenije odigrana je utakmica zato,

NK »Samobor«, momčad 1955. s lijeva na desno: M. Medved, I. Noršić, I. Mesić, M. Jednačak, V. Gaberc, S. Žibrat, D. Rudolf, Ž. Kranjčec, F. Stanić, Z. Tenk, G. Medved

je 20. XI. u okviru proslave 30 godišnjice osnutka kluba prijateljski susret s NK »Brežice« iz Brežica. — Bila je to lijepa prijateljska utakmica, u kojoj je bolja i teh-

jer je i 1925. god., kada je klub osnovan u Samoboru, prva utakmica bila odigrana s klubom iz Brežica.

U nedjelju 27. XI. održat će se prijateljski nogometni susret s NK »Željezničar« iz Celja, a vjerojatno će biti gostovanje jednog kluba iz Zagreba i NK »Bregana«. — Osim ovih nogometnih susreta uprava kluba namjerava tokom mjeseca prosinca održati neke sportske priredbe u dvorani, što bi sve bilo u okviru proslave.

Treba imati u vidu, da to nije samo proslava nogometaša, nego svih sportaša Samobora. Već i sudjelovanje našeg najboljeg nogometnog reprezentativca Ivica Horvata na usmenim novinama 22. XI. imalo je značenje popularizacije sporta u Samoboru.

Predviđeni teniski susret, na kojem su trebali sudjelovati i neki od naših najboljih igrača sa savezne rang liste, morao je biti odgođen, jer su vremenske prilike bile loše. Taj turnir trebao je biti također u okviru proslave.

Tokom mjeseca prosinca bit će održana i akademija, a iz štampe će izaći knjiga o sportskom životu Samobora. Z. T.

OBAVIJEST

Uprava Dječjeg vrtića obavještuje majke radnice, da Dječji vrtić počinje s prehranom od 1. XII. 1955.

Doručak i ručak za djecu stoji 1.800 dinara mjesečno.

Rad u ustanovi trajat će od 6 do 15 sati dnevno.

U obzir dolaze predškolska djeca od 3 do 7 godina starosti. Uprava

Samoborski humor

Samobor je po svojoj šaljivosti, duhovitosti i vedrosti veoma popularan i bogat. Možemo slobodno reći, da je humor u Samoboru tradicija. O tome nam svjedoči mnogo pismenih dokumenata. Veoma interesantan razvoj i kulminacija samoborske vedrine dolazi početkom prošlog stoljeća do značajnog izražaja. Samoborac Josip Trputec objavljuje svoj poznati »Planctus super curia Mirnovac sifa in Illyria et Sceptro Gallico subiecta per eundem carmine elegiaco adumbratus« (»Plać nad kurijom Mirnovac...«). Rukopis, koji se nalazi u zbirci Ivica Sudnika nosi datum 31. XI. 1812. godine. To je satira od 98 elegijskih distiha, u kojoj Josip Trputec, samoborski vlastelin i odvjetnik, opisuje događaje svoje i svog imanja za vrijeme boravka Francuza u Samoboru. Za Trputca se

drži, da je autor poznate pjesme »Kume moj dragi, daj se napij...«. — »Planctus« je preveo prof. Ivan Kocijan, a izašao je u »Samoborskom listu« godine 1910.

Prvi samoborski šaljivi list pojavio se 1887. godine pod naslovom »Samoborski grom«. Do sada su poznata samo 2 broja toga lista, i oba se nalaze u zbirci Ivica Sudnika. List je izdavao i uređivao Branimir Livadić, kasnije poznati književnik, pod pseudonimom Renziv. Livadić je naime svoje drugo ime Wieszner obratno pisao. »Samoborski grom« bio je pisan rukom. Tada je Branimir Livadić imao svega 16 godina.

Sedamnaest godina kasnije t. j. 1904. pojavljuje se u Samoboru prvi broj humorističkog lista »Sraka«.

»Sraku« je rodio korzo, i prvi broj »Srake« izdaje odbor korza. A korza su

u Samoboru bila davno prije »Srake«. — Tvorac korza je najpopularniji samoborski humorista Josip Kompare, koji je veoma duhovito izvrgao ruglu lokalne i opće pojave društva u drugoj polovini prošloga stoljeća. Zajedljivo je prikazivao vlast, izbore i druge faktore cesaro-kraljevskog režima. Poznate su njegove karikature (primitivna tempera). Neke je od njih reproducirao naš list prije kratkog vremena.

Prvi broj »Srake« ima geslo »za one ki se razmeju u šalu«. 7a pretplatnike ima obavijest, da su »osigurani od teroriziranja«. Od tada »Sraka« s nekim prekidima izlazi do 1941. godine. — Ukupno je izdano 16 brojeva toga humorističkog lista.

Izlazak »Srake« bio je za Samobor pravi događaj, senzacija prvoga reda. Mnogi su pozdravili njezino izlaženje, ali bilo je i protivnika, koji su je nastojali onemogućiti. Zato »Sraka« u drugom broju poručuje:

»Sraka« nikad nebu dozvolila
Da joj itko podkusava krila;
Slobodna i nespječnim letom,
Ona hoće da poleti svjetom!

»Sraka« diže glas i protiv nemoguće cenzure i konstatira: »Zagrebački žurnalisti uvijek se tuže, da im manjka sloboda štampe, da se kod njih previše pleni«. »Sraka« se ruga i »poštovanim« odbornicima u Gradskom zastupstvu, koji se zbog stranačke borbe i inata neprekidno glođu u jalovim diskusijama. Njima »Sraka« poručuje, da mjesto divljih kestenova u samom gradu posade limune i pomarande.

Od 1904. godine »Sraka« izlazi 1905., 1906., 1907., 1908. i 1909. godine. Tada nastaje prekid od 10 godina, pa se druga serija »Srake« nastavlja 1919. godine, ali samo jedan broj.

Treća serija »Srake« izlazi 1924. i 1925. godine. Opet dolazi do deset godišnjeg prekida, da bi se »Sraka« pojavila 1935. godine, zaslugom poznatog publiciste i filmskog radnika Milana Katića. Katić izdaje još redovni broj »Srake« 1936. godine i s tim brojem »Sraka« završava svoju četvrtu seriju.

Ali najburniji period »Srake« doživljava 1938.—1941. godine, kada su njene stranice uređivali Dragutin Radmilović, Marko Vukasović, Vladimir Presečki i Ivica Sudnik.

»Sraka« 1938. god. izlazi u 3 izdanja, njezini su brojevi razgrubljeni. U tim brojevima »Sraka« poručuje svojim čitateljima:

Šalu uvijek šalom vraćaj!
Šalu nikad zlom ne shvaćaj!

A u broju od 1940. god. obraća se onima koji to nisu shvatili:

Svima vama
Sitnim i krupnim
Koji ste godine prošle
Na »Sraku« sipali strijele
I riječi razne fele,
Svim poniženim jako
I uvređenim dakako,
Dajem blagoslov svoj!

Zadnji broj »Srake« u toj petoj seriji izlazi 1941. godine.

Kada se govori o »Sraki« i uopće o samoborskom humoru potrebno je spomenuti još dva izdanja i to, »Strasnoff vu Samoboru« od Rožmarina Šoikinarde alias Vlad. Presečkoga st., i jedan jedini broj »Samoborskog ričeta« što je izašao 1937. g. pod uredništvom Dragutina Jandričića.

PAŽNJA!

PAŽNJA!

Cijenjeno građanstvo

Samobora

OTVARA SE TROMJESEČNI
TEČAJ KROJENJA

i time se pruža prilika, da svaka žena može za kratko vrijeme s malo truda i volje naučiti krojiti i šivati potrebne odjevne predmete.

Na tečaju se predaje točan i precizan kroj po mjeri i žurnalu.

Za informacije potrebno je obratiti se Prosvjetnoj ustanovi »Narodni dom« svako prije podne.

Upis se vrši dnevno od 8—14 sati u Prosvjetnoj ustanovi. — Za siguran uspjeh jamči

KATICA JELEČANIN
učiteljica krojenja i šivanja

„NAPRIJED”

TVORNICA
OPEKARSKIH PROIZVODA
u SAMOBORU

Telefon 83-223

čestita svim svojim poslovnim
prijateljima i ostalim kolektivima

**29. NOVEMBAR
DAN REPUBLIKE**

RADNI KOLEKTIV

„SLOBODA”
TVORNICA ČARAPA
SAMOBOR

čestita svim svojim poslovnim pri-
jateljima i ostalim kolektivima u
FNRJ

**29. NOVEMBAR
DAN REPUBLIKE**

Radni kolektiv

„KRISTAL”
TVORNICA STAKLA
SAMOBOR

čestita svim svojim poslovnim pri-
jateljima i ostalim kolektivima u
FNRJ

**29. NOVEMBAR
DAN REPUBLIKE**

RADNI KOLEKTIV

„HAMOR”
trgovačko poduzeće
industrijskom robom na malo
SAMOBOR — Telefon 83-210

Cestita veliki praznik „DAN REPUBLIKE”

svim svojim cijenjenim dobavljačima i potrošačima

**POLJOPRIVREDNA ZADRUGA
SAMOBOR**

čestita svim svojim članovima
poslovnim prijateljima i ostalim
trudbenicima

**29. NOVEMBAR
DAN REPUBLIKE**

Prodavaonica štampe „VJESNIK”
SAMOBOR

čestita svim svojim čitateljima

**29. NOVEMBAR
DAN REPUBLIKE**

Tiskara „PROSVJETA”
u SAMOBORU

ČESTITA SVIM KOLEKTIVIMA

**29. NOVEMBAR
DAN REPUBLIKE**

OPĆINSKI KOMITET NOH-e
SAMOBOR

želi povodom

DANA REPUBLIKE
mnogo uspjeha svim građanima
u izgradnji zemlje

REDAKCIJA

„SAMOBORSKIH NOVINA”

želi prigodom

DANA REPUBLIKE

radnim ljudima mnogo uspjeha

**Restauracija „LAVICA“
Samobor**

čestita svim svojim gostima
i poslovnim prijateljima

**29. NOVEMBAR
DAN REPUBLIKE**

**UGOSTITELJSKA RADNJA
„BUFFET“ - „Samoborski kolodvor“
SAMOBOR**

čestita svim svojim gostima
i poslovnim prijateljima

**29. NOVEMBAR
DAN REPUBLIKE**

**UGOSTITELJSKA RADNJA
„SAMOBORSKA KLET“
SAMOBOR**

čestita svim svojim mušterijama
i poslovnim prijateljima

**DAN REPUBLIKE
29. NOVEMBAR**

**UGOSTITELJSKA RADNJA
„ZAGREB“
SAMOBOR**

čestita svim svojim mušterijama
i poslovnim prijateljima

**DAN REPUBLIKE
29. NOVEMBAR**

**„NAPRIJED“
TVORNICA ODJEĆE — ZAGREB**

Prodavaonica:
SAMOBOR — LIVADIĆEVA UL. 6.

čestita svim svojim mušterijama

**DAN REPUBLIKE
29. NOVEMBAR**

**UGOSTITELJSKA RADNJA
„LOVAČKI ROG“
SAMOBOR**

čestita svojim cijenjenim gostima

**29. NOVEMBAR
DAN REPUBLIKE**

„SAMOBORKA“

INDUSTRIJA
GRAĐEVNOG MATERIJALA
SAMOBOR

čestita svim radnim ljudima
i poslovnim prijateljima

**29. NOVEMBAR
DAN REPUBLIKE**

VELETRGOVAČKO PODUZEĆE

**KSPZ
SAMOBOR**

čestita svim svojim mušterijama
poslovnim prijateljima i radnim
ljudima

**29. NOVEMBAR
DAN REPUBLIKE**

**UGOSTITELJSKA RADNJA
„PLANINAR“ -- SAMOBOR**

čestita svojim cijenjenim gostima

**29. NOVEMBAR
DAN REPUBLIKE**

**TRGOVAČKA RADNJA
„SAMOBORSKI MAGAZIN“
SAMOBOR**

čestita svim svojim mušterijama
i poslovnim prijateljima

**29. NOVEMBAR
DAN REPUBLIKE**

**UGOSTITELJSKA RADNJA-BUFFET
„NARODNI DOM“ Samobor**

čestita svojim cijenjenim gostima
i svojim poslovnim prijateljima

**29. NOVEMBAR
DAN REPUBLIKE**

**„VRATNIK“
trgovačko poduzeće mješovite robe
SAMOBOR**

čestita svim svojim potrošačima
i poslovnim prijateljima

**29. NOVEMBAR
DAN REPUBLIKE**

**TRGOVAČKA RADNJA
„MOKRICE“
SAMOBOR — Tomislavov trg**

čestita svim svojim mušterijama
i svojim poslovnim prijateljima

**29. NOVEMBAR
DAN REPUBLIKE**

**OPĆINSKO
SINDIKALNO VIJEĆE
SAMOBOR**

ČESTITA

SVIM KOLEKTIVIMA

**29. NOVEMBAR
DAN REPUBLIKE**

**KOTARSKI ZAVOD
ZA SOCIJALNO OSIGURANJE
ZAGREB**

FILIJALA SAMOBOR

Čestita svim svojim osiguranicima

DAN REPUBLIKE - 29. XI. 1955.

**NARODNI
ODBOR OPĆINE
SAMOBOR**

*Čestita svim radnim ljudima
i radnim kolektivima*

DAN REPUBLIKE - 29. XI. 1955.

**PROSVJETNA USTANOVA
„NARODNI DOM“
SAMOBOR**

*Čestita svojim suradnicima
i klnu posjetiocima*

DAN REPUBLIKE - 29. XI. 1955.

**KOLEKTIV GRADSKJE ŽELJEZNICE
ZAGREB**

Čestita svim svojim suradnicima i putnicima

DAN REPUBLIKE - 29. XI. 1955.

**ZANATSKA KOMORA
SAMOBOR**

*Čestita svojim članovima
i ostalim radnim ljudima*

DAN REPUBLIKE
29. XI. 1955.

„ELEKTRON“

TVORNICA ELEKTRIČNIH APARATA SAMOBOR KRAJ ZAGREBA

*čestita svim svojim poslovnim prijateljima i
suradnicima kao i ostalim kolektivima u FNRJ*

29. novembar 1955. - DAN REPUBLIKE